

УКРАЇНА

**КОЗЕЛЕЦЬКА СЕЛИЩНА РАДА
ЧЕРНІГІВСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Виконавчий комітет

Р І Ш Е Н Н Я

10 січня 2023 року
смт. Козелець

№ 714-46/VIII

Про впорядкування питань топоніміки,
встановлення, обліку та демонтажу
пам'ятників, пам'ятних знаків,
меморіальних та інформаційних дошок
на території Козелецької селищної ради

Відповідно до 1 частини першої статті 37 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій», ст. 13 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», постанови Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2012 року № 989 «Про затвердження Порядку проведення громадського обговорення під час розгляду питань про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності, які за ними закріплені, об'єктам права власності, які належать фізичним особам, імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій», для впорядкування розгляду питань щодо найменування та перейменування назв вулиць, провулків, бульварів, площ, скверів, відновлення історичних найменувань, увічнення пам'яті видатних діячів і подій, виконавчий комітет вирішив:

1. Затвердити Порядок найменування та перейменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території Козелецької селищної ради (додаток 1).

2. Затвердити Порядок встановлення, обліку та демонтажу пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок на території Козелецької селищної ради (додаток 2).

3. Затвердити Положення про комісію з питань топоніміки, встановлення, обліку та демонтажу пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок на території Козелецької селищної ради (додаток 3).

4. Контроль за виконанням рішення покласти на керуючого справами (секретаря) виконавчого комітету селищної ради Набільську Л.О.

Заступник селищного голови

Олена ЗОЛОТАРЕВСЬКА

**Порядок
найменування та перейменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів,
що знаходяться на території Козелецької селищної ради**

I. Загальні положення

1. Порядок найменування та перейменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради (далі – Порядок), розроблено відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про охорону культурної спадщини», «Про благоустрій населених пунктів», «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій», «Про географічні назви», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті», «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років», Рекомендацій Експертної ради Міністерства культури та інформаційної політики України з питань подолання наслідків русифікації та тоталітаризму та з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2012 року № 989 «Про затвердження Порядку проведення громадського обговорення під час розгляду питань про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності, які за ними закріплені, об'єктам права власності, які належать фізичним особам, імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій» для впорядкування механізму розгляду питань щодо найменування та перейменування назв вулиць, провулків, площ, скверів, бульварів та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради, відновлення історичних найменувань, увічнення пам'яті суспільно-політичних і громадських діячів, захисників Вітчизни, діячів науки, освіти, культури та інших сфер суспільного життя, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій на території, підпорядкованій селищній раді.

2. Цей Порядок визначає:

– умови і порядок найменування та перейменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради;
– механізм проведення громадського обговорення та основні вимоги до його організації та розгляду узагальнених пропозицій (зауважень) під час розгляду питань про найменування або перейменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради.

3. У цьому Порядку наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

Об'єкти топоніміки – вулиці, провулки, площі, парки, бульвари, сквери та інші об'єкти, які знаходяться на території селищної ради.

Члени сім'ї (родичі) – поняття використовується у значенні Закону України «Про запобігання корупції».

4. Географічним об'єктам назви присвоюються відповідно до Закону України «Про географічні назви».

5. Вирішення питань щодо найменувань та присвоєння імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій об'єктам топоніміки та іншим об'єктам, що знаходяться на території селищної ради має сприяти відновленню історично сформованої топоніміки населених пунктів, підпорядкованих селищній раді, в якій відображена багатотисячолітня історія.

Назви об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради повинні відповідати словотворчим, вимовним і стилістичним нормам сучасної української літературної мови. Вони повинні бути милозвучними, зручними для вимови, короткими і легко запам'ятовуватися.

При найменуванні об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради або присвоєнні їм імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій мають враховуватись їхнє місцезнаходження, призначення, географічні, історичні, топонімічні, культурні, архітектурні та інші особливості, традиції назвотворення.

6. Для отримання фахових висновків з питань присвоєння, зміни, назв об'єктам топоніміки та іншим об'єктам, що знаходяться на території селищної ради, увічнення пам'яті видатних діячів і подій, відновлення історичних найменувань при виконавчому комітеті Козелецької селищної ради може створюватися відповідний консультативно-дорадчий орган, до складу якого входять, зокрема, історики, мовознавці, краєзнавці та інші компетентні особи. Персональний склад консультативно-дорадчого органу затверджується розпорядженням Козелецького селищного голови.

7. До основних вимог та правил найменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради належать:

- найменування повинні відповідати особливостям ландшафту території громади. При їх найменуванні в якості основи використовуються найменування населених пунктів (у тому числі сіл, селища, старовинних слобод, хуторів, назви частин населених пунктів), урочищ, пагорбів, лісів, річок, струмків, озер, ставків та інші власні назви невеликих географічних об'єктів, що знаходяться на території, підпорядкованій селищній раді;

- найменування повинні відображати найбільш істотні індивідуальні характеристики вулиці як об'єкта найменування. При цьому нове найменування не повинно повторюватися в межах одного населеного пункту;

- найменування вулиці має бути вмотивоване і містити в собі необхідний обсяг топонімічної інформації.

8. Вшанування пам'яті фізичної особи здійснюється лише після її смерті. Імена фізичних осіб присвоюються для увічнення пам'яті про осіб, які:

- внесли вагомий вклад у боротьбу за незалежність, розбудову Української держави, підтримання міжнародного миру і безпеки, зміцнення міжнародного авторитету України;

- здійснили героїчний вчинок, звершення в ім'я Батьківщини;

- зробили значний особистий внесок у розвиток науки, освіти, культури та інших сфер суспільного життя.

Об'єктам топоніміки та іншим об'єктам, що знаходяться на території селищної ради, ім'я фізичної особи присвоюється лише після її смерті.

У випадку, якщо у фізичної особи, ім'я якої пропонується присвоїти об'єкту топоніміки та іншому об'єкту, що знаходяться на території селищної ради, є родичі (діти, вдова, вдівець, а у випадку, якщо їх немає – батьки, рідні брати та сестри), додається також їх письмова згода на присвоєння імені.

Назви ювілейних та святкових дат, назви і дати історичних подій присвоюються для:

- популяризації видатних фактів історії України, що відображають звершення та надбання в ім'я України;

- сприяння розвитку науки, літератури, архітектури, мистецтва та інших сфер суспільного життя.

Імена (псевдоніми) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій присвоюються об'єктам топоніміки та іншим об'єктам, що знаходяться на території селищної ради, лише після проведення громадського обговорення.

9. Зміна назви (перейменування) об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради здійснюється у виняткових випадках, а саме:

- у разі відновлення історично сформованих найменувань, які мають особливу культурно-історичну цінність;

- у разі перейменування в установленому порядку об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території, підпорядкованій селищній раді у населених пунктах України, назви яких звеличують, увіковічують, пропагують або символізують Російську Федерацію — державу-окупанта або її визначні, пам'ятні, історичні та культурні місця, міста, дати, події, її діячів, що здійснювали військову агресію проти України та інших суверенних країн, державну тоталітарну політику та практику: назви, які дані на честь російських діячів та подій (в тому числі й радянських) в усіх сферах життя; назви, які дані на честь діячів російської культури без огляду на їхнє ставлення до України та Українського народу як маркерів імперського панування, вищості російської культури проти української; назви, які дані на честь російських, в тому числі й радянських, діячів і подій у військовій сфері; назви, які пов'язані з особами та подіями Другої світової війни (1939-1945), що не відображають внеску Українського народу в перемозі над

нацизмом, представників населеного пункту або регіону, уродженцями якого вони є; назви, які дані на честь географічних назв Росії та Білорусі;

- у разі зміни статусу і/або функціонального призначення відповідного об'єкта;

- для усунення дублювання найменувань у межах населених пунктів Козелецької селищної ради.

Зміна імені фізичної особи, ювілейної та святкової дати, назви і дати історичної події, присвоєних юридичним особам та об'єктам права власності, здійснюється лише після проведення громадського обговорення та за згодою власника або відповідного трудового колективу.

10. Назви об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради викладаються державною мовою у порядку, визначеному Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», в простій, стислій формі без скорочень.

11. Проекти рішень Козелецької селищної ради про найменування або перейменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради, погоджуються постійною комісією Козелецької селищної ради з питань освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту населення, законності та правопорядку.

12. Реєстр назв об'єктів топоніміки веде відділ проектування, містобудування, архітектури та ЖКГ Козелецької селищної ради.

II. Порядок проведення громадського обговорення під час розгляду питань про найменування або перейменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради

1. Громадське обговорення проводиться для залучення представників громадськості до розгляду пропозицій щодо присвоєння об'єктам топоніміки імен фізичних осіб, назв ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій та врахування їхньої думки під час ухвалення відповідного рішення.

Громадське обговорення проводиться на основі цього Порядку та відповідно до чинного законодавства України.

Участь у громадському обговоренні можуть брати фізичні та юридичні особи, а також громадські об'єднання, що не є юридичними особами.

2. Організатором громадського обговорення є селищний голова.

Загальний відділ селищної ради здійснює заходи, пов'язані з оприлюдненням інформації, опрацюванням та узагальненням пропозицій (зауважень), що надійшли під час громадського обговорення.

3. Форми проведення громадського обговорення (конференція, форум, громадські слухання, засідання за круглим столом, збори, зустрічі, теле- або радіодебати, інтернет-конференція, електронна консультація), визначаються організатором, виходячи з необхідності залучення якомога більшої кількості зацікавлених учасників та власних організаційних можливостей.

4. Громадське обговорення передбачає:

4.1. Оприлюднення повідомлення про проведення громадського обговорення, що містить відомості про:

- найменування організатора громадського обговорення;
- найменування об'єкта топоніміки, якому пропонується присвоїти ім'я фізичної особи, ювілейної чи святкової дати, назви або дати історичної події;
- ім'я фізичної особи, ювілейної чи святкової дати, назви або дати історичної події, що пропонується присвоїти об'єкту топоніміки, та обґрунтування такої пропозиції;
- суб'єктів, які внесли пропозицію щодо присвоєння імені фізичної особи, ювілейної чи святкової дати, назви або дати історичної події;
- строк, місце, час проведення заходів з громадського обговорення, акредитації представників засобів масової інформації, реєстрації учасників;
- поштову адресу та (або) адресу електронної пошти, номер телефону, строк і форму для подання пропозицій (зауважень);
- місцезнаходження та (або) адресу електронної пошти, номер телефону організатора громадського обговорення, за якими можна отримати консультації з питання, що винесено на громадське обговорення;
- прізвище та ім'я особи, визначеної відповідальною за проведення громадського обговорення;
- строк і спосіб оприлюднення результатів громадського обговорення.

4.2. Опрацювання організаторами громадського обговорення висловлених пропозицій (зауважень) щодо присвоєння найменування або перейменування об'єктів топоніміки та проведення аналізу поданих пропозицій (зауважень).

4.3. Узагальнення та оприлюднення результатів громадського обговорення.

5. Рішення про проведення громадського обговорення ухвалює селищний голова з урахуванням вимог, встановлених Законом України «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій» та цим Порядком.

Козелецький селищний голова надає доручення, в якому визначає питання, що виноситься на громадське обговорення, строк його проведення, перелік заходів, які планується здійснити у рамках такого обговорення, та відповідальних осіб.

Строк проведення громадського обговорення обчислюється з дня оприлюднення відповідного повідомлення і повинен становити не менш як два місяці.

6. Оприлюднення здійснюється на офіційному вебсайті Козелецької селищної ради.

7. Пропозиції (зауваження) учасників громадського обговорення подаються у письмовій чи усній формі, надсилаються електронною поштою із зазначенням прізвища, імені, по батькові та адреси особи, яка їх подає, у строк, передбачений в повідомленні про проведення громадського обговорення, але не менш як протягом 30 днів з дати опублікування повідомлення про його проведення.

Пропозиції (зауваження) реєструються у загальному відділі селищної ради.

8. Юридичні особи подають пропозиції (зауваження) у письмовій чи електронній формі із зазначенням їх найменування та місцезнаходження.

Анонімні пропозиції (зауваження) не реєструються і не розглядаються.

9. Протягом 14 днів після закінчення строку подання пропозицій (зауважень) вони узагальнюються та готується звіт, у якому зазначаються найменування організатора, зміст питання, що виносилося на громадське обговорення, інформація про осіб, які брали участь в обговоренні порушеного питання, а також узагальнений аналіз пропозицій (зауважень), що надійшли під час проведення громадського обговорення.

10. Пропозиції (зауваження), отримані в ході проведення громадського обговорення, оприлюднюються на офіційному вебсайті Козелецької селищної ради та невідкладно надсилаються голові комісії з питань топоніміки, встановлення, обліку та демонтажу пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок на території Козелецької селищної ради (далі – Комісія).

III. Порядок ухвалення рішення про присвоєння найменування та перейменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради

1. Питання про найменування та перейменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради, імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій порушується Козелецьким селищним головою шляхом підготовки ним подання про присвоєння імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій.

2. Пропозиції про найменування та перейменування імен (псевдонімів) фізичних осіб об'єктам топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради подаються Козелецькому селищному голові у формі письмових звернень органами державної влади, трудовими колективами, об'єднаннями громадян та окремими громадянами для їхнього подальшого розгляду в установленому порядку.

3. Звернення про присвоєння об'єкту топоніміки та іншим об'єктам, що знаходяться на території селищної ради імені фізичної особи, назви ювілейної та святкової дати, назви і дати історичної події повинно містити:

- найменування суб'єкта, якому вноситься звернення;
- найменування суб'єкта, який підготував звернення, із зазначенням його адреси, контактних даних;
- пояснювальну записку, в якій міститься обґрунтування необхідності присвоєння об'єкту топоніміки імені фізичної особи, ювілейної та святкової дати, назви і дати історичної події із зазначенням підстав та умов присвоєння відповідного найменування чи перейменування відповідно до підстав та умов, визначених у розділі I цього Порядку.

- інформаційну довідку про фізичну особу, ім'я якої пропонується присвоїти, ювілейну, святкову чи історичну дату або назву історичної події, що пропонується присвоїти об'єкту топоніміки (для забезпечення достовірності інформації про фізичну особу, ім'я якої пропонується присвоїти, ювілейну, святкову чи історичну дату або назву історичної події інформаційна довідка з відповідною пропозицією повинна містити посилання на офіційне джерело інформації);

- письмову згоду родичів (діти, вдова, вдівець, а якщо їх немає – батьки, рідні брати та сестри) на присвоєння імені (у разі присвоєння імені фізичної особи);

- витяг з рішення власника або колективу власників про згоду на присвоєння імені.

4. Селищний голова разом зі своїми пропозиціями скеровує звернення безпосередньо до Комісії.

5. Голова Комісії розглядає звернення на засіданні комісії та за умови попереднього позитивного рішення Комісії надсилає копію звернення:

– до відділу проектування, містобудування, архітектури та ЖКГ селищної ради для здійснення розрахунків та складення кошторису витрат, пов'язаних з найменуванням або перейменуванням об'єкта благоустрою;

– до загального відділу селищної ради для підготовки інформаційної довідки про фізичну особу, ім'я якої пропонується присвоїти, ювілейну, святкову чи історичну дату або назву історичної події, що пропонується присвоїти, та організації громадського обговорення, порядок проведення якого визначений розділом II цього Порядку.

6. Відділ проектування, містобудування, архітектури та ЖКГ селищної ради зобов'язаний у місячний термін підготувати та надати голові Комісії розрахунки та кошторис витрат, пов'язаних з найменуванням або перейменуванням об'єктів топоніміки.

7. Комісія розглядає звернення, узагальнені зауваження і пропозиції, що надійшли під час громадського обговорення, а також розрахунки та кошторис витрат, на своїх засіданнях, які голова Комісії скликає не пізніше, ніж через 5 робочих днів з дня отримання узагальненого звіту за результатами громадського обговорення.

8. Рішення Комісії подається на розгляд виконавчого комітету селищної ради, постійної депутатської комісії з питань освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту населення, законності та правопорядку та виноситься на розгляд сесії селищної ради для затвердження.

9. За дорученням Козелецького селищного голови з урахуванням матеріалів, наданих відповідно до пункту 5 розділу III цього Порядку, відповідний структурний підрозділ Козелецької селищної ради готує подання про найменування чи перейменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів, що знаходяться на території селищної ради, імен фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій (далі – Подання).

Виправлення технічних помилок та узгодження написання найменувань з нормами українського правопису та стандартів державної мови не є зміною найменування та здійснюється шляхом ухвалення рішення селищною радою, підготовленого на підставі обґрунтованих висновків відповідних структурних підрозділів Козелецької селищної ради.

IV. Прикінцеві положення

1. Відділ проектування, містобудування, архітектури та ЖКГ селищної ради у тижневий термін з дня ухвалення селищною радою рішення про найменування та перейменування об'єктів топоніміки та інших об'єктів селищного підпорядкування повідомляє державні органи, розташовані на території громади, в тому числі територіальні підрозділи Державної міграційної служби, Держгеокадастру, Міністерства юстиції, Чернігівську районну державну адміністрацію, Чернігівську обласну державну адміністрацію, Орган ведення державного реєстру виборців.

2. Відділ проектування, містобудування, архітектури та ЖКГ селищної ради узагальнює інформацію про кількість табличок з новими назвами вулиць для формування потреби в їх замовленні.

3. КП «Козелецьводоканал» забезпечує встановлення табличок з новими назвами вулиць у населених пунктах, підпорядкованих селищній раді.

4. Відділ проектування, містобудування, архітектури та ЖКГ селищної ради у місячний термін з моменту опублікування рішення вносить зміни у бази даних, офіційний довідник вулиць територіальної громади та інші джерела інформації.

5. Фінансування заходів, пов'язаних із присвоєнням найменувань або перейменуванням об'єктів топоніміки, проводиться за рахунок коштів місцевого бюджету, якщо ініціатором є відповідний орган місцевого самоврядування, або інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

6. Власники приватних будинків зобов'язані надати дозвіл на встановлення аншлаків з назвами вулиць, провулків і номерними знаками на фасадах будинків.

Керуючий справами (секретар)
виконавчого комітету

Людмила НАБІЛЬСЬКА

Додаток 2
до рішення виконавчого комітету
Козелецької селищної ради
від 10 січня 2023 року
№ 714-46/VIII

**Порядок
встановлення, обліку та демонтажу пам'ятників, пам'ятних знаків,
меморіальних та інформаційних дошок на території
Козелецької селищної ради**

Встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок на території Козелецької селищної ради є однією з форм увічнення пам'яті визначних подій в історії громади, України та видатних людей, які зробили вагомий особистий внесок у розвиток території та життєдіяльність яких тісно пов'язана з історією Козелеччини.

Розділ I. Загальні положення

1. Порядок встановлення, обліку пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних дошок на території Козелецької селищної ради (далі – Порядок) розроблено відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про охорону культурної спадщини», «Про культуру», «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті», «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років», постанови Кабінету Міністрів України від 08.09.2004 № 1181 «Деякі питання спорудження (створення) пам'ятників і монументів», наказу Державного комітету України з будівництва та архітектури, Міністерства культури і мистецтв України «Про затвердження Порядку

спорудження (створення) пам'ятників і монументів», рекомендацій Експертної ради Міністерства культури та інформаційної політики України з питань подолання наслідків русифікації та тоталітаризму для увічнення пам'яті видатних осіб і вшанування визначних історичних подій, що відбулися на території селищної ради, підвищення туристичної привабливості громади, формування та збереження її історико-культурного середовища, інформування гостей та жителів про історію Козелецької територіальної громади.

2. Порядок визначає:

- підстави для ухвалення рішень про встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дощок на території селищної ради;

- порядок розгляду клопотань і ухвалення рішень про встановлення чи демонтаж пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дощок;

- правила проектування, виготовлення та встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дощок;

- порядок обліку пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дощок і відповідальність за їх стан та збереження;

- порядок демонтажу пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дощок.

3. Основні поняття, що використовуються в Порядку:

Пам'ятник – архітектурна або скульптурна споруда, зведена зазвичай в пам'ять про відомих державних, політичних, культурних діячів або з приводу вшанування визначних історичних дат та героїчних подій.

Пам'ятний знак – стела, обеліск, колонна, пам'ятний камінь тощо, що встановлюються на території громадських місць, для вшанування визначних подій в історії міста та пам'яті діячів місцевого значення.

Меморіальна дошка – пам'ятний знак у вигляді плити з довговічного матеріалу: каменю (мармуру, граніту) чи металевого сплаву (бронза, чавун, алюміній), встановлений на нерухомих історико-культурних об'єктах чи пам'ятних місцях, із текстом, що розкриває зв'язок історико-культурного об'єкта з історичними подіями чи видатними діячами.

Меморіальні дошки і пам'ятні знаки виготовляють фахівці за погодженим проектом.

Інформаційна дошка – дошка, що встановлюється на фасаді будівлі і містить інформацію про цей об'єкт чи вулицю, на якій знаходиться.

4. Спорудження (створення) пам'ятників і монументів на території Козелецької селищної ради здійснюється відповідно до Порядку спорудження (створення) пам'ятників і монументів, затвердженого наказом Державного комітету України з будівництва та архітектури, Міністерства культури і мистецтв України від 30.11.2004 № 231/806.

5. Вимоги цього Порядку є обов'язковими для всіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, місцевих осередків політичних партій, творчих спілок, громадських об'єднань, трудових колективів та ініціативних груп, які пропонують встановлення пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дощок на території селищної ради.

Розділ II. Підстави для ухвалення рішень про встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок

1. Підставою для встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок є:

- загальнозначущі події в історії населених пунктів Козелецької селищної ради, або особистий внесок видатної особистості в певну сферу діяльності, які сприяли довготривалій користі державі та Козелецькій територіальній громаді;

- наявність офіційно визнаних досягнень особи в державній, громадській, політичній, військовій, виробничій і господарській діяльності, в науці, техніці, літературі, мистецтві, культурі, спорті;

- підтвердження історико-архівними і нагородними документами заслуг особи перед громадою і Україною;

- наявність архівних матеріалів або наукових досліджень, що вказують на зв'язок між визначною історичною подією, життям і діяльністю видатної особи та адресою встановлення пам'ятного знаку, меморіальної або інформаційної дошки.

2. Увічненню підлягає пам'ять осіб, що загинули (померли).

Розділ III. Порядок розгляду клопотань і ухвалення рішень про встановлення чи демонтаж пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок

1. Клопотання щодо встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок розглядає комісія з питань топоніміки, встановлення, обліку та демонтажу пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок на території Козелецької селищної ради (далі – Комісія).

2. Право подати клопотання щодо встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок належить підприємствам, установам, організаціям незалежно від форм власності та підпорядкування, органам місцевого самоврядування, громадським організаціям, іншим юридичним особам та ініціативним групам з числа громадян Козелецької територіальної громади чисельністю не менше 20 осіб (далі – Ініціатор).

Клопотання щодо встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок подається на ім'я Козелецького селищного голови, реєструються у загальному відділі селищної ради та направляються до розгляду на засіданні Комісії. До клопотання щодо встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок додаються такі документи:

- історико-біографічна довідка, яка складена фахівцями в історико-краєзнавчій галузі, про подію або видатну особу, які пропонуються для увічнення;

- копії архівних, нагородних або інших документів, що підтверджують достовірність і значущість події або заслуги особи, пам'ять про яку увічніюється;

- ескізний проєкт, ескіз розміщення та фотомакет можливого місця встановлення пам'ятників, пам'ятного знаку, меморіальної або інформаційної дошки та проєкт тексту напису, погоджені з відділом проєктування, містобудування, архітектури та ЖКГ селищної ради. Текст напису на дошці або текстову (інформативну) частину пам'ятного знака необхідно погодити з управлінням освіти, культури, сім'ї, молоді та спорту селищної ради;

- лист-згода власника/балансоутримувача будівлі, земельної ділянки;

- згода родичів особи, пам'ять про яку увічніюється, на встановлення пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки;

- протокол засідання зборів, керівних органів підприємства, організації, установи, громадських утворень тощо, які виступають ініціатором, щодо ухвалення рішення про встановлення пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки;

- зобов'язання ініціатора про фінансування робіт з художньо-архітектурного проєктування, виготовлення, встановлення і технічне забезпечення урочистого відкриття пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки;

- дозвіл на встановлення меморіальної або інформаційної дошки на фасаді будівлі чи споруди, що є пам'яткою архітектури, історії або культури від Департаменту культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської обласної державної адміністрації та Центрального органу охорони об'єктів культурної спадщини (відповідно до категорії пам'ятки).

3. Комісія розглядає клопотання, що надійшли від ініціатора та надає пропозиції.

4. За результатами розгляду клопотань Комісія ухвалює одне з таких рішень:

- підтримати клопотання і рекомендувати ухвалити рішення Козелецькій селищній раді про надання дозволу на встановлення меморіальної дошки або пам'ятника, пам'ятного знака;

- підтримати клопотання і рекомендувати ухвалити рішення виконавчому комітету Козелецької селищної ради про надання дозволу на встановлення інформаційної дошки;

- вмотивовано відхилити клопотання;

- перенести розгляд клопотання на термін, визначений Комісією, у зв'язку з необхідністю отримання додаткових відомостей і документів або з інших причин, встановлених Комісією, в тому числі у разі не надання ініціатором повного переліку документів, визначених в пункті 3.2. цього Порядку, протягом 30 робочих днів з моменту надходження заяви про встановлення пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки до загального відділу селищної ради;

- рекомендувати Ініціатору увічнити пам'ять події або діяча в інших формах, у тому числі установленням пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки в інтер'єрі або на закритій території й інформувати Комісію про ухвалені рішення.

5. Після ухвалення Комісією рішення про підтримку клопотання управління освіти, культури, сім'ї, молоді та спорту селищної ради вносить проєкт рішення:

- про встановлення меморіальної дошки або пам'ятника, пам'ятного знака на розгляд Козелецької селищної ради;
- про встановлення інформаційної дошки на розгляд виконавчого комітету Козелецької селищної ради.

6. Комісія має право ініціювати та рекомендувати встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок для увічнення пам'яті видатних осіб і вшанування визначних історичних подій, що відбулися на території Козелецької селищної ради, за рахунок коштів місцевого бюджету в рамках відповідних цільових програм.

7. Після ухвалення відповідного рішення Козелецькою селищною радою або виконавчим комітетом селищної ради Ініціатор зобов'язаний виконати всі вимоги, передбачені цим рішенням, а саме:

- здійснити заходи з приведення у належний стан фасаду будівлі, прилеглої території, де має бути встановлено пам'ятник, пам'ятний знак, меморіальна або інформаційна дошка (за потреби);
- забезпечити організацію урочистого відкриття пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки;
- здійснити заходи з передавання пам'ятника, пам'ятного знака або меморіальної дошки до комунальної власності територіальної громади в разі, якщо дошку встановлено на будівлі, а пам'ятний знак на земельній ділянці, що належить до комунальної власності територіальної громади, або передати на баланс власнику/балансоутримувачу будівлі або земельної ділянці, якщо вони не є об'єктами права комунальної власності територіальної громади.

8. Комісія може ухвалити рішення про збереження або демонтаж самовільно встановлених пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок відповідно до встановленої процедури.

У разі позитивного рішення Комісії про збереження пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок управління освіти, культури, сім'ї, молоді та спорту селищної ради культури готує відповідний проєкт рішення Козелецької селищної ради про дозвіл на збереження меморіальних дошок та пам'ятних знаків або проєкт рішення виконавчого комітету Козелецької селищної ради про дозвіл на збереження інформаційних дошок.

У разі негативного рішення Комісії – демонтаж самовільно встановлених пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок здійснюється відповідно до чинного законодавства та цього Порядку.

Розділ IV. Правила проєктування, виготовлення та встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок

1. Пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні та інформаційні дошки встановлюються не раніше ніж через 1 рік після історичної події або загибелі (смерті) особи, пам'ять якої увічнюється. На осіб, яким присвоєно звання

Героїв України, загиблим воїнам у війні з російським агресором, Почесних громадян Козелецької територіальної громади, обмеження в термінах не поширюється.

2. Вшанування пам'яті видатних осіб, відзначення визначних подій здійснюється, як правило, однією формою увічнення. Якщо пам'ять особи вже вшановано в інших формах (присвоєно ім'я особи установі, названо на її честь вулицю, сквер, встановлено пам'ятник, бюст), пам'ятні знаки, меморіальні та інформаційні дошки не встановлюються, за винятком історичних подій.

3. Написи на пам'ятниках, пам'ятних знаках, меморіальних та інформаційних дошках подаються українською мовою в простій, стислій формі без скорочень. Написи, пов'язані з діячами інших національних культур, можуть також дублюватися мовою народу, до якого належить особа, пам'ять якої увічнюється.

4. Текст на пам'ятниках, пам'ятних знаках, меморіальних та інформаційних дошках повинен містити стислу характеристику події, якій присвячений знак, вказувати на зв'язок події з місцем (адресою), де встановлений пам'ятник, пам'ятний знак, меморіальна або інформаційна дошка, та з датами, що визначають період, протягом якого видатна особа або подія були пов'язані з цим місцем (адресою). У тексті обов'язково вказується прізвище, ім'я, та по батькові видатної особи, на честь якої встановлюється пам'ятний знак, меморіальна або інформаційна дошка.

5. Текст інформаційної дошки, що встановлюється на пам'ятках архітектури, історії або культури повинен містити:

- вид та категорію об'єкта культурної спадщини;
- повне найменування об'єкта культурної спадщини в суворій відповідності з його написанням у Державному реєстрі нерухомих пам'яток України;

- відомості про час виникнення або дату створення об'єкта культурної спадщини та (або) дату історичної події, пов'язаної з пам'яткою.

6. Розмір меморіальних та інформаційних дошок визначається обсягом інформації, що на них розміщується, наявністю портретного зображення, декоративних елементів і повинен бути сумірний будівлі або споруді, на якій встановлюється, але не більше 50x100 см.

7. Не допускається встановлення меморіальних та інформаційних дошок на фасадах ветхих або аварійних будівель.

8. У випадку втрати історичної будівлі або повної втрати автентичності будинку допускається встановлення меморіальної або інформаційної дошки особі, яка жила в історичній будівлі або історичній події, на новому або реконструйованому будинку.

9. Ескізний проєкт пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок повинен відображати місце встановлення, розміри, матеріал, шрифт, деталі зображення. Проєктне рішення має відповідати архітектурним вимогам місцевості чи будівлі, де вони встановлюються, передбачати виготовлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок з довготривалих матеріалів (мармуру, граніту, металу) та відповідати художньому стилю.

10. Створення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок ведеться на основі договорів, укладених між замовником (ініціатором) і виконавцем (підрядником). Замовник визначає форму проєктування пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок (конкурс, індивідуальне замовлення), виконавців (підрядників), матеріал виконання (в натурі) та встановлення пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок.

Розділ V. Порядок обліку пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок і відповідальність за їх стан та збереження

1. Усі пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні та інформаційні дошки, встановлені на території Козелецької селищної ради, в тому числі встановлені на внутрішніх територіях підприємств, установ і організацій, підлягають обов'язковому обліку та передаванню на баланс власнику будівлі/території, на якій встановлюється пам'ятний знак, меморіальна або інформаційна дошка.

2. Облік та інвентаризацію пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок здійснює управління освіти, культури, сім'ї, молоді та спорту селищної ради. Облікова інформація має містити:

- копію розпорядчого документа про встановлення пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки;
- копію затвердженого тексту напису;
- фото пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки;
- відомості про автора, розміри та матеріал пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки;
- охоронний договір та акт технічного стану;
- відомості про балансоутримувача пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки.

До основної інформації може бути додано додаткову інформацію (матеріали розгляду на засіданні Комісії тощо).

3. У разі, коли в установленого пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної та інформаційної дошки відсутній балансоутримувач, Комісія ініціює питання про прийняття їх до комунальної власності Козелецької селищної ради та визначення балансоутримувача.

4. Контроль за збереженням, технічним, санітарним та естетичним станом пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок покладається на їх балансоутримувачів.

5. Реставрація або відновлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних дошок здійснюється балансоутримувачем за погодженням з Козелецькою селищною радою.

6. Пам'ятники, пам'ятні знаки і меморіальні дошки можуть бути визначені пам'ятками монументального мистецтва (якщо мають високу художню цінність) у порядку, визначеному чинним законодавством України.

7. Балансоутримувач зобов'язаний утримувати в належному стані прилеглу територію, не допускати розміщення МАФів або рекламних елементів, які перешкоджатимуть огляду пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки.

VI. Порядок повного або часткового демонтажу пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок

1. Повний або частковий (елементів об'єкту, наприклад напису або частини напису тощо) демонтаж пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок відбувається:

- у разі потреби виконання ремонтних та реставраційних робіт будівлі, споруди, на яких розташовані меморіальні та інформаційні дошки, на період проведення вказаних робіт;

- за відсутності правовстановлювальних документів на встановлення пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки;

- на виконання вимог і положень законів України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років», Рекомендацій Експертної ради Міністерства культури та інформаційної політики України з питань подолання наслідків русифікації та тоталітаризму.

2. У разі необхідності проведення демонтажу для ремонтно-реставраційних робіт балансоутримувач звертається до Козелецької селищної ради з листом-зобов'язанням, в якому прописується причина демонтажу, зазначаються відповідальні виконавці, терміни та місце зберігання пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок на період проведення робіт.

3. Про демонтаж пам'ятника, пам'ятного знака, меморіальної або інформаційної дошки складається акт, який підписують відповідальна сторона з проведення робіт (юридична або фізична особа) та уповноважені представники Козелецької селищної ради.

4. У разі відсутності правовстановлювальних документів на встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок управління освіти, культури, сім'ї, молоді та спорту селищної ради здійснює заходи з виявлення осіб, які самовільного вчинили зазначені дії, та готує акт про виявлення самовільно встановлених пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок та підтверджувальні фотоматеріали для розгляду на засіданні Комісії.

Особи, які без відповідного дозволу встановили пам'ятник, пам'ятний знак, меморіальну або інформаційну дошку повинні провести демонтаж в термін, визначений рішенням Козелецької селищної ради або виконавчого комітету селищної ради.

5. Демонтаж меморіальних дощок та пам'ятників, пам'ятних знаків, встановлених як самовільно, так і на законних підставах, здійснюється відповідно до рішення селищної ради. Демонтаж інформаційних дощок, встановлених як самовільно, так і на законних підставах, здійснюється відповідно до рішення виконавчого комітету селищної ради.

6. У разі знесення будинку, на якому встановлена меморіальна або інформаційна дошка, остання передається на зберігання до комунального закладу культури або, за згодою забудовника, може бути встановлена на фасаді новобудови, яку зведено на місці знесеного будинку. В окремих випадках, за рішенням Комісії, забудовника зобов'язують встановити на зведеній будівлі нову меморіальну або інформаційну дошку, виготовлену відповідно до вимог цього Порядку.

7. Демонтаж або перенесення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дощок для розміщення інформаційно-рекламних об'єктів не допускається.

8. У разі самовільного демонтажу пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дощок, які стоять на обліку, виконавчий комітет селищної ради готує звернення до правоохоронних органів для вжиття відповідних заходів.

VII. Порядок вирішення спорів

Спори і розбіжності, які можуть виникнути під час виконання вимог цього Порядку, вирішуються шляхом переговорів або відповідно до чинного законодавства.

VIII. Прикінцеві положення

Зміни та доповнення до цього Порядку вносяться рішенням виконавчого комітету селищної ради.

Керуючий справами (секретар)
виконавчого комітету

Людмила НАБІЛЬСЬКА

Додаток 3
до рішення виконавчого комітету
Козелецької селищної ради
від 10 січня 2023 року
№ 714-46/VIII

**Положення
про комісію з питань топоніміки, встановлення, обліку та демонтажу
пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок на
території Козелецької селищної ради**

1. Комісія з питань топоніміки, встановлення, обліку та демонтажу пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок на території Козелецької селищної ради (далі – Комісія) створена для фахового вивчення і підготовки до розгляду виконавчим комітетом та сесією Козелецької селищної ради питань, пов'язаних зі встановленням, обліком та демонтажем пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок та інших меморіалів на території селищної ради, присвоєння об'єктам благоустрою імен фізичних осіб, назв ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій.

2. Персональний склад Комісії затверджується розпорядженням Козелецького селищного голови. До складу Комісії входять представники структурних підрозділів селищної ради, депутати селищної ради та представники громадськості, зокрема, історики, мовознавці, краєзнавці, пам'яткознавці, архітектори та інші компетентні особи.

Комісія утворюється у складі голови, заступника голови, секретаря та членів Комісії.

3. Робота Комісії проводиться гласно. У засіданнях Комісії за запрошенням можуть брати участь депутати селищної ради, представники засобів масової інформації та громадськості. Участь депутатів селищної ради

регламентується законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», Регламентом роботи селищної ради.

4. За результатами розгляду клопотань про найменування вулиць, провулків, площ, парків, бульварів та інших об'єктів топоніміки на території селищної ради, присвоєння юридичній особі або об'єкту імені (псевдоніму) фізичної особи, ювілейної та святкової дати, назви і дати історичної події Комісія підтримує або не підтримує таке клопотання.

5. За результатами розгляду клопотань про увічнення пам'яті діячів і подій у формі встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок, інших меморіальних об'єктів, а також їх демонтаж на території селищної ради Комісія:

- підтримує клопотання і рекомендує встановити пам'ятний знак;
- переносить розгляд клопотання на термін, визначений Комісією, у зв'язку із необхідністю отримання додаткових відомостей та документів;
- відхиляє клопотання;
- рекомендує ініціатору увічнити пам'ять визначного діяча або події в іншій формі (встановлення пам'ятний знак в інтер'єрі або на закритій території) й інформувати Комісію про це.

6. Під час розгляду питань про встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних та інформаційних дошок Комісія враховує, що:

пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні дошки встановлюються, як правило, не раніше ніж через 1 рік після dokonаної історичної події чи смерті особи, пам'ять якої увічнюється;

на згадку про визначного діяча чи подію в межах території селищної ради може бути встановлено, як правило, тільки один пам'ятник, пам'ятний знак або меморіальна дошка – на будівлях, де проживав або працював визначний діяч або в/біля яких відбувалася визначна подія;

якщо пам'ять особи вже увічнена в інших формах (присвоєння імені установі, найменування в його честь вулиці, скверу, встановлення пам'ятника, бюста), пам'ятний знак, як правило, не встановлюється.

7. Комісія не розглядає питання щодо спорудження (створення) пам'ятників і монументів, а також щодо встановлення пам'ятних знаків на територіях кладовищ.

8. Комісією не розглядається Клопотання родичів особи, пам'ять якої увічнюється.

9. Комісія може ініціювати та рекомендувати встановлення пам'ятників, пам'ятних знаків із увічнення пам'яті визначних діячів та подій, що відбулися на території селищної ради, за рахунок коштів місцевого бюджету в рамках відповідних цільових програм.

10. Рішення Комісії мають рекомендаційний характер і враховуються під час підготовки Козелецьким селищним головою відповідного подання до сесії Козелецької селищної ради.

11. Формою роботи Комісії є засідання. Засідання Комісії скликаються в міру надходження клопотань. Засідання вважається правочинним, якщо на ньому присутні не менше половини членів Комісії.

12. Голова Комісії керує роботою Комісії та головує на її засіданнях. У разі відсутності голови Комісії засідання проводить заступник голови Комісії.

13. Рішення Комісії вважається ухваленим, якщо за нього проголосувала проста більшість, присутніх на засіданні членів Комісії. Рішення Комісії оформляється у вигляді протоколу, який підписує особа, яка головувала на засіданні та секретар Комісії. Члени Комісії, які голосували «проти», мають право надати письмово до протоколу свою окрему думку.

14. Голова, секретар і члени Комісії працюють на громадських засадах.

15. Організаційне забезпечення роботи Комісії здійснюють працівники виконавчих органів селищної ради.

16. Комісія має право отримувати додаткові документи, які необхідні для повного і всебічного вивчення питання щодо найменування або перейменування вулиць, провулків, площ, парків, бульварів та інших об'єктів топоніміки на території селищної ради.

Керуючий справами (секретар)
виконавчого комітету

Людмила НАБІЛЬСЬКА